

KUTSESTANDARD

Keevitaja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Keevitaja, tase 4	4

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Poolautomaatkeevitaja, tase 4	4
Käsikaarkeevitaja, tase 4	4
TIG-keevitaja, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Keevitajad töötavad keevistooteid või -konstruktsioone valmistavates ettevõtetes. 4. taseme keevitaja keevitab keskmise keerukusega dünaamiliselt koormatud, karastuvaid ja termotöötlust vajavaid keskmise kvaliteedi ja ohutusklassiga keevisliidete keevisõmbluseid. Töös on kasutusel poolautomaat (MAG 135), käsikaar (MMA 111) või mittesulava elektroodiga kaarkeevituse (TIG 141) keevitusprotsessid. Keevitatavateks materjalideks on hästi keevitatavad süsinikterased (nt S235, S275, S355). 4. taseme keevitaja täidab tööülesandeid muutuvates olukordades, töötades töörühma liikmena või iseseisvalt. Keevitaja peab olema valmis töötama piiratud liikuvusega asendites ja erinevate temperatuuridega (suure temperatuurikõikumisega) keskkondades. Ohuteguriteks on toksilised keevitusgaasid, elektrilöök (pingestatud metallosad), kuumad pinnad, UV kiirgus, mehaanilised vigastused, raskete elementide käsitlemine. Tööülesannete täitmine võib nõuda füüsilist pingutust. Riskide maandamiseks tuleb kasutada isikukaitsevahendeid ja kanda eririietust. Koostatud on madalama taseme kutsestandard keevitaja, tase 3 ja kõrgema taseme kutsestandard keevitaja, tase 5.
A.2 Tööosad A.2.1 Teras keevitustööde ettevalmistamine. A.2.2 Keevitavate liidete koostamine. A.2.3 Lõpptöö kvaliteedi hindamine. A.2.4 Teras poolautomaatkeevitamine (135 MAG).
Valitavad tööosad A.2.5 Teras käsikaarkeevitamine (111 MMA). A.2.6 Teras TIG-keevitamine (141 TIG).
A.3 Kutsealane ettevalmistus Keevitajaks saab õppida kutseõppeasutuses, täiskasvanute tööalase koolituse kursustel või töökohal.
A.4 Enamlevinud ametinimetused Keevitaja, keevitaja-koostelukksepp, keevitaja-koostaja, koostekeevitaja.

A.5 Regulasioonid kutsealal tegutsemiseks

Tuletööd võib majandustegevusena osutada isik, kellel on kutsetunnistus või kes on läbinud tuletööde tegemise koolituse ja kellel on tuletöötunnistus. Tuleohutuse seadus § 12 ja § 14.

A.6 Tulevikuoskused

Keevitaja tööd mõjutavad uute seadmete ja materjalide kasutusele võtmine, mistõttu on vajalik uuendada seadmete kasutamise ja seadistamise oskusi ning tunda uusi kasutusele võetavaid materjaliliike. Oodatud on praegusest paremaid spetsiifilisi ohutusalaseid ning töö-, tootmis- ja tööstusprotsesside alaseid alusteadmisi sh toote elukaare tundmist. Tõsta tuleb koostude keevitamisel kasutatavate rakiste jm abivahendite kasutamise ja koostamise taset. Ruumiline ehk 3D mõtlemine tuleb kasuks tehniliste jooniste lugemisel.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Keevitaja, tase 4 kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kompetentsid B.3.1 - B.3.4 ning valitavatest kompetentsidest B.3.5 – B.3.6 vähemalt üks kompetents.

Poolautomaatkeevitaja 4. taseme osakutse saamiseks tuleb taotlejal tõendada kompetentsid:

- üldoskuste (B.2) kompetentsid;
- kõik kohustuslikud kompetentsid B.3.1 - B.3.4.

Käsikaarkeevitaja 4. taseme osakutse saamiseks tuleb taotlejal tõendada kompetentsid:

- üldoskuste (B.2) kompetentsid;
- kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.3;
- valitav kompetents B.3.5 Teras keevitamine.

TIG keevitaja 4. taseme osakutse saamiseks tuleb taotlejal tõendada kompetentsid:

- üldoskuste (B.2);
- kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.3;
- valitav kompetents B.3.6 Teras TIG-keevitamine.

B.2 Keevitaja, tase 4 üldoskused

1. Tugineb oma töös teadmistele: metallide ja nende sulamite põhiomadused ning tähistamine; metallide keevitatus; keevitusmaterjalide valik ja tähistamine; keevituse eel- ja järelkuumutamine; põhilised keevitustehnikad; keevitusseadmete ehitus ja seadistamise (reguleerimise) põhimõtted; metallilõikeseadmed ja nende ohutu kasutamine; kvaliteeditasemed C keevitusdefektide järgi (EVS-EN-ISO 5817); keevitaja kvalifitseerimise standardid (EVS-EN-ISO 9606).
2. Loeb tehnilisi jooniseid ja keevitusprotseduuri spetsifikaati (edaspidi WPS-i), mõistab ja kasutab keevisõmbluste ja -liidete tähiseid ning kutsealast terminoloogiat.
3. Järgib tööohutuse, keskkonnanõu ja tuletööde nõudeid, kasutab isikukaitsevahendeid ja tagab nende korrasoleku.
4. On oma töös täpne ja korrektne, kasutab aega efektiivselt, peab kinni tähtaegadest ja kokkulepetest.
5. Töötab motiveeritult ja organiseeritult ning järgib etteantud juhiseid ja protseduure.
6. Kasutab võimalusi enesetäiendamiseks.
7. Osaleb meeskonnatöös, jagab kaastöötajatega asjakohast teavet.
8. Saab aru enda kohast ettevõttes, ta on teadlik oma tegevuse tagajärgedest.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Teras keevitustööde ettevalmistamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Teeb endale selgeks tööülesande sisu: leiab tööjooniselt ja WPS-st vajaliku info, vajadusel kasutab asjakohast rakendustarkvara.
2. Valib WPS-st lähtudes keevitustraadi, keevituselektroodi, kaitsegaasi, juuretoe jm keevitusmaterjalid ja -vahendid.
3. Teeb terase keevitusprotsessile vastavate seadmete kasutuseelse ülevaatuse ja ettevalmistuse, vajadusel vahetab välja kuluosad.
4. Seadistab terase keevitusprotsessile vastavad seadme parameetrid, järgides WPS-is määratud keevitusvoolu, keevituspinget (kaare pinget), kaare režiimi ja gaasikulu.

B.3.2 Keevitavate liidete koostamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Valmistab detailid ette terase poolautomaatkeevituseks, töödeldes detaile käsitsi (nt lõikamine, puurimine, rihtimine ja õgvendamine), mehaaniliselt (nt painutus) ja termiliselt (nt gaasilõik). Puhastab ja vajadusel faasib keevitatavad servad.
2. Mõõdab detailide mõõtude vastavust tööjooniselt märgitud mõõtudega, kasutades mõõteriistu (šabloonid, nurgik, mõõdulint, nihik jm).
3. Koostab koostud punkt- või traagelõmbuse abil, lähtudes tööjoonisest ja WPS-ist.
4. Vajadusel fikseerib koostud, kasutades rakiseid ja muid abivahendeid (pöördlauad, mehhaniseeritud keevitusseadmed jm).
5. Tuvastab visuaalselt keevisliidete pinnadefektid ja koostu vastavuse tööjoonisele, mõistab pinnadefektide tekkimise põhjuseid.

B.3.3 Lõpptoote kvaliteedi hindamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Kontrollib visuaalselt enda tehtud keevisõmbusi ning veendub, et need vastavad tööjooniselt ja WPSis esitatud nõuetele (et õmbused oleksid veatud: ei esineks poore, pragusid jm).
2. Mõõdab asjakohaste mõõtevahenditega koostu joonmõõtmeid ja deformatsioone.
3. Korrigeerib kontrollimise käigus ilmnunud mittevastavused (koostu deformatsioonid jm), järgides keevituskvaliteedi klassi nõudeid.
4. Teeb pärast leitud defektide korrigeerimist keevisõmbuste ja koostu lõpliku kontrolli veendumaks, et need vastavad etteantud kvaliteedinõuetele.

B.3.4 Terase poolautomaatkeevitamine (135 MAG)

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Keevitab plaatide nurkõmbusi asendites PA, PB ja PF, lähtudes tööjoonisest, WPS-ist ja kvaliteeditasemest C.
2. Keevitab plaatide pökkõmbusi asendis PA, PC ja PF lähtudes tööjoonisest, WPS-ist ja kvaliteeditasemest C.
3. Puhastab keevitamise ajal täiteläbimite õmbuste servad käsitsi või mehaaniliselt.
4. Teeb valmis tootele järeltöötluste, eemaldades pindadelt pritsmed šlaki jm ebapuhtused.

VALITAVAD KOMPETENTSID

B.3.5 Terase käsikaarkeevitamine (111 MMA)

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Keevitab plaatide nurkõmbusi asendites PA, PB, lähtudes tööjoonisest, WPS-ist ja kvaliteeditasemest C.
2. Keevitab plaatide pökkõmbusi asendis PA, PC ja PF lähtudes tööjoonisest, WPS-ist ja kvaliteeditasemest C.
3. Puhastab keevitamise ajal täiteläbimite õmbuste servad käsitsi või mehaaniliselt.
4. Teeb valmis tootele järeltöötluste, eemaldades pindadelt pritsmed, šlaki jm ebapuhtused.

B.3.6 Terase TIG- keevitamine (141 TIG)

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Keevitab pökkõmbusi asendis PA (pööratav toru), PC ja PH lähtudes tööjoonisest, WPS-ist ja kvaliteeditasemest C ja kasutades plaatide nurk- ja pökkõmbuste keevitamise oskusteavet.
2. Teeb valmis tootele järeltöötluste ja puhastab keevisõmbused toodet kahjustamata.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	24-27042021-4.1.2/9k
2. Kutsestandardi koostajad	Madis Mäeste, Sumet OÜ Sandra Kliimann, AS Saku Metall Tatjana Karaganova, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool Riina Otsason, Baltic Workboats AS Toomas Reha, Inspecta Estonia OÜ Heikki Nurmsalu, Fuksia OÜ Tarvo Kapp, Contractor OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tehnika, Tootmise ja Töötlemise Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	21
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	27.04.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.12.2026
7. Kutsestandardi versiooni number	9
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7212 Keevitajad ja leeklõikajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Welder, EstQF Level 4
C.3 Lisad	